

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหวาย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหวาย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ตามทะเบียนราษฎรจำนวน 5,760 คน (สำนักบริหารงานทะเบียน อำเภอวาปีปทุม, 2554 : 1)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหวาย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ตามทะเบียนราษฎร จำนวน 374 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (ไพศาล วรคำ. 2554 : 101)

2.1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่าง

e คือ สัดส่วนความคาดเคลื่อน (.05)

$$\begin{aligned}
 N & \text{ คือ จำนวนประชากรทั้งหมด} \\
 \text{แทนค่า } n & = \frac{5,760}{1 + 5,760(0.05)^2} \\
 n & = \frac{5,760}{1 + 14.40} \\
 n & = \frac{5,760}{15.40} \\
 n & = 374.2
 \end{aligned}$$

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้กลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 374 คน

2.2 จากนั้นการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน ผู้ศึกษาได้คำนวณหาตามสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละหมู่บ้าน โดยใช้สูตร ดังนี้ (ยูทธนา ศิริพรรณ. 2547 : 58)

$$\text{สูตร } n_i = \frac{n \times N_i}{N}$$

โดย n_i คือ กลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน

n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N_i คือ จำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้าน

N คือ จำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนทั้งหมด

แทนค่าจากสูตร ตัวอย่างเช่น จำนวนสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในบ้านหนองเต้ หมู่ที่ 1

$$n_i = \frac{n \times N_i}{N}$$

N

$$n_i = \frac{374 \times 293}{5,760}$$

$5,760$

$$= 19 \text{ คน}$$

สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในบ้านหนองเต้ หมู่ที่ 1 เท่ากับ 19 คน ผลการคำนวณ

สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างใน 17 หมู่บ้าน แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

หมู่ที่	บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
1	บ้านหนองแค้	293	19
2	บ้านตลาด	215	14
3	บ้านโนนโพธิ์	406	26
4	บ้านหวาย	348	22
5	บ้านหนองคลอง	276	18
6	บ้านเปลือย	454	29
7	บ้านหนองไผ่	380	25
8	บ้านโนนสำราญ	402	26
9	บ้านมะแซว	508	33
10	บ้านหนองโจ้ง	192	12
11	บ้านหวายน้อย	339	21
12	บ้านหัวนาคำ	131	8
13	บ้านคอนมันน้ำ	191	12
14	บ้านวังทอง	419	27
15	บ้านโนนแคน	370	28
16	บ้านหนองไผ่ใต้	514	34
17	บ้านคลองใหม่	316	20
รวม		5,760	374

ที่มา : สำนักบริหารงานทะเบียนราษฎร อำเภอกวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม. 2554 : 1

2.3 หลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)

โดยการนำสลากหัวหน้าครัวเรือนที่มีในแต่ละหมู่บ้านใส่กล่องแล้วหยิบขึ้นทีละใบและจดบันทึกไว้ แล้วนำสลากลงในกล่องอีกเพื่อให้ทุกครัวเรือนมีโอกาสถูกเลือกเท่ากัน แล้วจึงหยิบขึ้นใหม่ที่ละใบ จนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างทุกหมู่บ้าน โดยเลือกให้ ได้กลุ่มประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษารั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานศึกษาที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทาง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยผู้ศึกษาได้จัดเก็บด้วยตัวเอง เพื่อรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และหมู่บ้าน

ตอนที่ 2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหวาย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ในด้านต่าง ๆ 4 ด้านรวม 30 ข้อ จำแนกเป็นด้านการมีส่วนร่วมในการนำเสนอปัญหาและการตัดสินใจ จำนวน 11 ข้อ ด้านการมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติ จำนวน 8 ข้อ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จำนวน 5 ข้อ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหวาย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้ศึกษาการสร้างเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานศึกษาต่าง ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี วิธีสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะการตอบในรูปแบบของการประเมินความมากน้อย ความบ่อยครั้ง โดยต้องการวัดว่าผู้ตอบมีคุณลักษณะในเรื่องราวที่ต้องการศึกษาหรือความคิดเห็นในเรื่องนั้น ๆ อยู่ในระดับใด

2.2 ร่างแบบสอบถามโดยอาศัยข้อมูล จากข้อ 1.1 ให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดในการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหวาย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 4 ด้านประกอบด้วย

- 1.2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 1.2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน
- 1.2.3 ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์
- 1.2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2.3 สร้างแบบสอบถาม และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาชั้นกว่า
อิสระ เพื่อตรวจสอบแก้ไข เสนอแนะปรับปรุง ให้มีความเหมาะสม และความถูกต้อง

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อ 1.3 เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อ
พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา และความ
ปรนัยของเครื่องมือ ด้านโครงสร้างด้านเนื้อหาโดยการหาค่า IOC (Index of item objective
congruence) ตามเกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

$$\text{สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ IOC แทน คำนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เพื่อให้ถูกต้องตามหลักวิชาและเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถามโดย
ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

2.4.1 นางประนอม ไชยน้ำอ้อม ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์
นโยบายและแผน วุฒิศึกษา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างและ
เนื้อหา

2.4.2 นายประเคน มะหัด ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ
วุฒิศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาการวิจัย

2.4.3 นางยศยา คำแก้ว ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา วุฒิการศึกษา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติและการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

2.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขของผู้ทรงคุณวุฒิไปปรับปรุง
แก้ไข แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบอีกครั้ง แล้วจัดพิมพ์
แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการพิจารณาความสอดคล้องมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1

3. การหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try - out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัว
อย่างในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหวาย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha
Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 65) ได้ค่าความ
เชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับที่ระดับ 0.93 และได้ค่าอำนาจจำแนก มีค่าตั้งแต่ 0.25 -0.81
และเมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าตั้งแต่ 0.25-0.73 ด้าน
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีค่าตั้งแต่ 0.26-0.74 ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์
มีค่าตั้งแต่ 0.39-0.76 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าตั้งแต่ 0.67-0.81

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษา มีขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองและแนะนำตัวผู้ศึกษาจากวิทยาลัยกฎหมายและการ
ปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหวายเพื่อขอ
ความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามเก็บแบบสอบถามกับประชาชนในพื้นที่

2. ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม โดยตั้งผู้ช่วยผู้ศึกษาในการ
เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการจัดอบรมให้กับผู้ช่วยศึกษาในการเก็บรวบรวมข้อมูล และมีปัญหาและ
อุปสรรคในการเก็บรวบรวมข้อมูล และผู้ศึกษาได้แก้ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น และมีวิธีแก้ปัญหา
และอุปสรรค ดังนี้

2.1 ผู้ตอบแบบสอบถามไม่อยู่บ้านในเวลากลางวัน เนื่องจาก ไปประกอบ
อาชีพ วิธีแก้ปัญหา ผู้ศึกษา และผู้ช่วยผู้ศึกษาได้ใช้เวลาในช่วงเย็น หลังเลิกงาน ไปเก็บข้อมูล

2.2 เมื่อไปถึงบ้านผู้ตอบแบบสอบถามแต่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่อยู่ วิธีแก้ปัญหา ผู้ศึกษาแจ้งผู้ตอบแบบสอบถามล่วงหน้าว่าจะเข้าไปเก็บข้อมูล

2.3 ผู้ตอบแบบสอบถามกรอกข้อมูลไม่ครบ วิธีแก้ปัญหา ทำความเข้าใจและอธิบายกับผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ให้ครบถ้วน

2.4 เรื่องระยะเวลาการเดินทางเก็บข้อมูลบางหมู่บ้านที่อยู่ไกล ผู้ศึกษาต้องเก็บข้อมูลหลายวัน วิธีแก้ปัญหา โดยการวางแผนการเดินทางว่าหมู่บ้านใดไปในเส้นทางเดียวกัน เพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย และตรวจสอบจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามว่าครบหรือมากเพียงใด เพื่อให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล

1. นำแบบสอบถาม จำนวน 374 ชุด มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ถ้าแบบสอบถามไม่เรียบร้อยสมบูรณ์ ก็นำกลับไปให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำใหม่ในส่วนที่ไม่เสร็จ (โดยมีหมายเลขแบบสอบถามของแต่ละบุคคล)

2. นำมาลงรหัส และบันทึกคะแนน ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ และ ค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ เพื่อหาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าอยู่ในระดับใด สถิติที่ใช้คือ การหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้คำถามแบบประมาณค่า 5 ตัวเลือก คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์แปลผลวัดระดับตามหลักการของ ลิเคิร์ต (Likert scale) ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมมาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน

3. นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการให้ความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ซึ่งครอบคลุม ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ เพื่อนำเสนอในรูปแบบบรรยายเชิงพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ

1.1 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ค่าความน่าเชื่อถือ หรือ ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าทั้งฉบับ โดยจะพิจารณายอมรับค่าตั้งแต่ 0.75 ขึ้นไป

1.2 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item total Correlation) ค่าประสิทธิภาพในการจำแนกคุณลักษณะผู้ตอบแบบสอบถามคะแนนสูงกับผู้ตอบแบบสอบถามคะแนน โดยจะพิจารณาข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ

2.2 ค่าความถี่

2.3 ค่าเฉลี่ย

2.4 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน